

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Зорница Златарова, дмн

Ръководител на катедра по очни болести и зрителни науки,

Медицински университет – Варна,

назначена със Заповед на Ректора на МУ-Варна № Р-109-254/06.06.2025

Относно: Обявен конкурс за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“ в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1. „Медицина“, по научна специалност „Очни болести“ за нуждите на Катедра „Оптометрия и професионални болести“, Факултет „Обществено здравеопазване“, съгласно обява в Държавен вестник, бр. 30/08.04.2025 г

Д-р Елица Герчева Христова, дм е единствен кандидат по обявения конкурс. Представени са документи, посочени в правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински университет – Варна.

Кратки биографични данни

Д-р Елица Герчева Христова е завършила медицина в МУ – Варна през 2012 година. През 2013г. започва специализация по очни болести в СБОБАЛ-Варна и МУ-Варна, като през 2017г. придобива специалност „Очни болести“. В периода 2013 - 2016 г. е редовен докторант към катедра „Очни болести и зрителни науки“, МУ-Варна, като през на промените в макулата при заболявания на ретината със социално значение“, придобива ОНС „доктор“ по медицина. През 2016 г. д-р Христова започва работа като асистент в катедра „Оптометрия и професионални болести“, МУ-Варна, а през 2020г. става главен асистент. Д-р Христова е участвала в редица курсове, сред които: Съвременни методи за изследване на структурните промени в ретината (ФАГ и ОСТ), Лазери в офталмологията – лечение при очни заболявания, Интравитреално приложение на медикаменти, Ултразвукова диагностика в офталмологията, Предна очна повърхност, Обучение за дигитална креативност, Иновативни образователни технологии и други.

През 2024 г. д-р Христова придобива магистърска степен по „Здравен мениджмънт и медико-социални грижи“, Медицински Университет – Варна.

Д-р Христова владее английски език. Участвала е в редица национални и международни научни конференции. Носител е на: I награда - Конкурс за постер проведен в рамките на конгреса Новости в офталмологията 2014г; I награда - Сесия „Хирургична“ на конкурса Наука и младост 2014г; II награда – Конкурс за постер на XVII-а годишна среща на Съюза на очните лекари в България 2014г; II награда – „Юбилейна Научна Студентска Сесия“ – 2011г. и 2 гранта от Европейската академия по алергология и клинична имунология и от Американско-Австрийската фондация, както и на стипендия от БЛС. Д-р Христова е участвала в пет проекта по Фонд „Наука“ на МУ-Варна, като е била ръководител на един от тях.

Д-р Христова е член е на Българското дружество по офталмология и БЛС, Българското глаукомно дружество и СУБ.

Оценка на количествените и качествените научни показатели

I. Научноизследователска дейност:

1. Общ брой научни разработки

Общата публикационна активност на д-р Елица Христова съдържа 33 научни труда. За участие в конкурса тя е представила:

- **Дисертационен труд** за придобиване на ОНС „доктор“ на тема „Микроструктурни характеристики на промените в макулата при заболявания на ретината със социално значение“, 2016 г.
- **Монография** – „Рефракция – клинични принципи и алгоритми“, Изд. МУ-Варна 2024г. ISBN 978-619-221-500-2
- **Пълнотекстови публикации** в научни списания и сборници извън тези за придобиване на ОНС “Доктор” – 17 (от които 5 в чуждестранни научни издания реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация/WOS/Scopus/ и 12 в нереферирани списания с научно рецензиране).
- **Пълнотекстови публикации** в научни списания и сборници във връзка с придобиване на ОНС “Доктор” – 4 в нереферирани списания с научно рецензиране

- Пълнотекстови публикации в научни списания и сборници извън минималните наукометрични изисквания за заемане на АД „Доцент“ – 1

Общият брой точки по показател А е 50, като покриват задължителния минимум от 50 точки.

Общият брой точки по показател В е 100, като покриват задължителния минимум от 100 точки.

Общият брой точки от показателите Г5-9 е 202.25, като покриват задължителния минимум от 200 точки, от които по показател Г-7 -71 точки, при минимално изискуеми 60 точки.

Д-р Христова е участвала с доклад или постер в общо 29 национални и 8 международни научни конференции.

Цитирания

Според представената справка от библиотеката на МУ-Варна са издирени **4 цитирания** на научните трудове на д-р Христова в чуждестранни научни издания реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация /WOS/Scopus/.

Посочените цитирания по показатели **Д10-12** носят общо **60 точки**, при минимално изискване от 60 точки.

Научно-изследователската дейност на д-р Елица Христова е в следните основни направления:

1. Рефракция – клинични принципи и алгоритми - Монография
2. Микроструктурни изменения и превенция на увреждания на предната очна повърхност (Г7.1, Г8.1)
3. Диабетна ретинопатия и други социалнозначими заболявания на ретината – епидемиология, микроструктурни характеристики и диагностични методи (Г7.3., Г7.5., Г8.4, Дисертация)
4. Съвременни диагностични технологии и дигитализация в офталмологията (Г8.2)
5. Редки очни заболявания и интердисциплинарен подход (Г8.3)

Монографията „Рефракция–клинични принципи и алгоритми“ представлява систематизиран научно-приложен труд, посветен на една от фундаменталните теми в офталмологията – клиничната рефракция. Монографията е структурирана в девет глави, като плавно се преминава от физичната рефракция през рефракцията на окото в норма и при наличие на рефракционни аномалии, и се стига до основните принципи при изписването на рецепта за очила. Силна страна на този труд е систематичния подход за изясняване на клиничните принципи, върху които почива рефракцията. Представени са класификациите на различните видове аметропии и свързаните с тях клинични прояви. Разгледани са особено актуалните в наши дни основни методи за контрол на миопията – фармакологични, ортокератология и меки бифокални контактни лещи, като са засегнати и допълнителните фактори влияещи върху миопията, като време прекарано на открито, начин на хранене и др.

В логична последователност са представени действията, през които трябва да премине прегледа на пациент в кабинета по рефракция, за да се направи максимално точна клинична преценка преди изписване на рецептата за очила. Голямо внимание се обръща и на начина, по който трябва да се осъществи комуникацията с пациента, за да се разберат правилно потребностите и очакванията му и да се избере най-добрия за персоналните му нужди вариант за оптична корекция. Важно място в монографията е отделено на особеностите при предписване на мултифокални лещи за корекция на пресбиопия. В отделна глава детайлно са разгледани оптичните устройства използвани за определяне на рефракцията. Значим собствен принос е направения от д-р Христова сравнителен анализ на два автоматизирани метода за определяне на междузеничното разстояние за далечна дистанция, като се установява липса на клинично значима разлика в измерванията с авторефрактометър и пупилометър. Монографията е богато илюстрирана с фигури, снимков материал и таблици. Описаните клинични казуси и предложения подход за разрешаването им подобряват разбирането на трудностите, които биха могли да се срещнат в процеса на изследване на рефракцията и дават възможност за алтернативни решения. Това прави този труд подходящ за читатели с различни нива на компетентност, а именно оптици, оптометристи, специалисти по очни болести и офталмолози. От начина на изложението е виден богатият опит на автора, който се илюстрира и с предложените алгоритми за поведение.

Основните приноси на научните трудове на д-р Христова са следните:

- Изготвени и представени са съвременни алгоритми за изследване на клиничната рефракция и подбор на оптична корекция, включително при използване на мултифокални лещи, които са адаптирани за лесно приложение в клиничната практика.
- Осъществен е подробен сравнителен анализ на два автоматизирани метода за определяне на междузеничното разстояние (PD) за далечна дистанция – авторефрактометрия и пупилометър, като е установена липса на клинично значими различия, което позволява по-голяма гъвкавост в клиничната практика при избора на метод.
- Доказани са микроструктурни промени в базалния епител на роговицата и кистични изменения в конюнктивата след UV експозиция, които не са клинично откриваеми чрез стандартни методи.
- Участие в изготвянето на актуална епидемиологична оценка на разпространението на диабетна ретинопатия в Североизточна България с отчитане на типа диабет, лечение и демографски фактори.
- За първи път е извършен комплексен сравнителен анализ на микроструктурните изменения в макулата при заболявания със социално значение (включително макулна дегенерация свързана с възрастта, оклузия на централната ретинална вена и централен серозен хориоретинит), използвайки оптична кохерентна томография (ОСТ).
- Установени са специфични ОСТ характеристики, които позволяват диференциация и ранна диагностика на социално значими заболявания на ретината.
- Представена е иновативна диагностична платформа FORUM (Zeiss, US) и възможностите ѝ за ранно откриване и проследяване на глаукома и заболявания на ретината.
- Разгледани са клиничните и генетичните характеристики на синдрома на Usher като рядко очно заболяване с тежка мултисензорна проява.

II. Учебно-преподавателска дейност:

Според предоставената справка преподавателският стаж на д-р Христова към 15.04.2025г. е 08 г. 07 м. 08 дни. Тя е преподавател в Катедрата по Оптометрия и професионални болести на МУ – Варна, като участва освен в обучението на студенти по специалност „Оптометрия“ и в обучението на българо - и англоезични студенти по специалностите Медицина и Дентална медицина, лекари-специализанти, в тематични курсове, като академичната заетост е както следва: - през академична 2022/2023 общата заетост е 169 часа; - през академична 2021/2022 общата заетост е 488 часа; - през академична 2020/2021 общата заетост е 425 часа, - през академична 2019/2020 общата заетост е 72 часа. През учебните 2017/2018г, 2018/2019г., 2022/2023г., 2023/2024г. д-р Христова е ползвала отпуск по майчинство.

III. Лечебно-диагностична дейност

Д-р Христова участва активно в лечебно-диагностичната и консултативната работа в УСБОБАЛ-Варна, както и в скринингови програми посветени на ранно откриване на рефракционни аномалии при деца, ранно диагностициране на глаукома и диабетна ретинопатия. Основните клинични интереси на д-р Христова са свързани със съвременните методи за диагностика и лечение на заболявания на ретината и окулопластичната хирургия - реконструкция на клепачите след отстраняването на доброкачествени и злокачествени новообразувания, и след травматични увреждания.

Познавам д-р Елица Христова от началото на специализацията ѝ в Очна болница – Варна. Личните ми впечатления от нея са, че тя е изключително последователен и прецизен в действията си млад лекар, с подчертан интерес към научно-изследователската дейност. С желание участва както в обучението на студенти от различни специалности, така и на специалистите по очни болести. Отзивчива и внимателна към колегите си, д-р Христова умее да работи в екип.

Заключение

Представените от д-р Елица Христова, наукометрични показатели, справка за професионална квалификация и учебно-преподавателска дейност отговарят на минималните изисквания за заемане на АД „доцент“ заложи в ЗРАС и Правилника за

приложението му в Медицински университет- Варна. Това ми дава основание да дам своя положителен глас и да препоръчам на уважаемото научно жури да присъди на д-р Елица Герчева Христова, дм заемането на академична длъжност „доцент“ по научна специалност „Очни болести" за нуждите на Катедра „Оптометрия и професионални болести“ в Медицински университет – Варна.

02.08.2025 г.

С уважение,

гр. Варна

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

проф. д-р Зорница Златарова, дмн